

APROBAT

Vicepreședintele Curții de Apel Bălți

Aliona Corcenco

Notă informativă

Generalizarea practicii judiciare privind practica examinării cauzelor de contencios administrativ.

Conform planului de activitate a Colegiului Civil și Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți pentru anul 2020, ținând cont de importanța și actualitatea problemei legate de examinarea cauzelor de contencios administrativ, s-a efectuat prezenta notă informativă.

Prezenta notă informativă a Direcției sistematizare, generalizare a practicii judiciare și relații cu publicul, cuprinde generalizarea practicii judiciare și analiza datelor statistice cu privire la examinarea cauzelor de contencios administrativ pentru perioada anului 2019.

Prin urmare, în primul rând a fost studiată legislația națională și internațională care reglementează problema menționată, și anume:

- Constituția Republicii Moldova;
- Constituția Republicii Moldova; COMENTARIU, Editura ARC;
- Codul administrativ al Republicii Moldova.
- Codul Civil al Republicii Moldova;
- Codul de Procedură Civilă a Republicii Moldova.

Prezenta **NOTĂ INFORMATIVĂ** este efectuată în baza fișelor de evidență statistică a dosarelor civile aflate în procedura de examinare a Colegiului Civil și Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți și respectiv a deciziilor adoptate în cauzele de contencios administrativ în ordine de apel și recurs și plasate în P.I.G.D, pe perioada anului 2019.

Aspecte generale cu privire la practica examinării cauzelor de contencios administrativ.

Accesul liber la justiție, garantat de cele mai importante acte normative internaționale și naționale, presupune și posibilitatea oricărei persoane de a contesta legalitatea unui act administrativ în fața unei instanțe judecătorești.

În cadrul oricărei societăți, controlul judecătoresc asupra executării întocmai a legii de către organele administrației publice este prin esență, o condiție necesară și

importantă pentru consolidarea ordinii de drept. În perioada contemporană, controlul judecătoresc exercitat de puterea judecătorească asupra administrației publice capătă o valoare tot mai importantă, fiind deosebit de necesar procesului de edificare a statului de drept în Republica Moldova.

În Republica Moldova, instituția controlului judecătoresc asupra actelor administrative a marcat în anul 2019 trecerea la o nouă etapă de dezvoltare, moment condiționat de substituirea Legii contenciosului administrativ cu Codul administrativ.

Noțiunea de contencios administrativ provine de la latinescul "Contentiosus" ce înseamnă ceva litigios sau ceva contestat. În același timp contenciosul administrativ reprezintă totalitatea mijloacelor juridice puse la dispoziția cetățenilor pentru a putea lupta pentru restabilirea ordinii de drept, care a fost încălcată prin intermediul actelor juridice sau prin intermediul faptelor materiale de către organele administrației publice în procesul aplicării legilor și în funcționarea serviciilor publice.

Considerații generale privind examinarea cauzelor de contencios administrativ în ordine de apel.

Conform art.231 alin.(1), (2) Cod administrativ al R.M. hotărârile judecătoriilor adoptate în contenciosul administrativ pot fi contestate cu apel. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Depunerea apelului. Apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel (art.232 alin.(1) Cod administrativ). Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată (art.232 alin.(1) Cod administrativ).

Forma și conținutul cererii de apel. Cererea de apel trebuie să conțină datele prevăzute la art.211 alin.(1) lit.a)–d) și să indice hotărârea care se contestă cu apel (art.233 alin.(1) Cod administrativ). Potrivit art.211 alin.(1) lit.a-d) Cod administrativ (1) În cererea de chemare în judecată se indică: a) instanța la care a fost depusă; b) numele și prenumele sau denumirea reclamantului, domiciliul sau sediul acestuia; dacă reclamantul este o persoană juridică, se indică datele bancare și codul fiscal; c) numele și prenumele reprezentantului legal sau împuternicit și adresa lui, în cazul în care cererea se depune de un reprezentant; d) denumirea pârâtului în calitate de autoritate publică și sediul acesteia.

Cererea de apel se semnează de apelant sau de reprezentantul lui legal ori împuternicit. Cererea de apel poate cuprinde și alte date importante pentru

soluționarea cauzei, precum și demersurile apelantului (art.233 alin.(2), (3) Cod administrativ).

Actele care se anexează la cererea de apel. La cererea de apel se anexează o copie a hotărârii contestate și documentele prevăzute la art.212 alin.(1) lit.c) și d). Apelantul poate anexa la cererea de apel și alte înscrisuri (art.234 alin.(1),(2) Cod administrativ).

Nerespectarea cerințelor cererii de apel. Dacă cererea de apel nu corespunde cerințelor prevăzute la art.233 alin.(1) și (2) și art.234 alin.(1), judecătorul stabilește apelantului un termen pentru înlăturarea neajunsurilor. Dacă apelantul a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanță, cererea de apel se consideră depusă la data inițială (art.235 Cod administrativ).

Examinarea admisibilității apelului. Instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs (art.236 alin.(1) Cod administrativ).

Conform prevederilor art.236 alin.(2) lit.a)-f) Cod administrativ apelul se declară inadmisibil în special când: a) hotărârea în fond nu poate fi contestată cu apel; b) apelul este depus în mod repetat; c) apelul este depus de o persoană neîmputernicită; d) apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.232 alin.(1); e) motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.232 alin.(2); f) cererea de apel nu corespunde cerințelor stabilite la art.233 alin.(1) și (2) și art.234 alin.(1) și apelantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată.

Repunerea în termen. Potrivit art.237 alin.(1),(2) Cod administrativ prevederile art.65 alin.(1)–(3) și (5) se aplică corespunzător pentru repunerea în termenul de apel și în termenul de prezentare a motivării apelului. Încheierea instanței de apel prin care este respinsă cererea de repunere în termenul de apel sau în termenul de prezentare a motivării apelului poate fi contestată cu recurs. Încheierea instanței de apel prin care s-a făcut repunerea în termenul de apel sau în termenul de prezentare a motivării apelului poate fi contestată doar odată cu fondul.

În procedura de apel nu pot fi prezentate probe noi decât dacă un participant la proces dovedește că a fost în imposibilitate să le prezinte în procedura de examinare în fond și instanța de apel le admite printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs. Instanța de apel este în drept să solicite din oficiu probe noi, în măsura în care le consideră necesare pentru justa soluționare a cauzei (art.238 alin.(1),(2) Cod administrativ).

Procedura soluționării cererii de apel. Art.239 alin.(1) Cod administrativ reglementează că examinarea și soluționarea cererii de apel are loc în ședință publică, iar în cazuri de excepție stabilite de lege – în ședință închisă. Dacă participanții la proces convin de comun acord, examinarea și soluționarea cererii de apel are loc în procedură scrisă. Alin.(2) al aceluiași articol stabilește că participanții la proces se citează. În citație se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea participanților la proces nu împiedică instanța de apel să decidă în privința apelului.

Deciziile instanței de apel. Art.240 alin.(1) lit.a),b),c) Cod administrativ stabilește că examinând cererea de apel, instanța de apel adoptă una dintre următoarele

decizii: a) respinge apelul; b) casează parțial hotărîrea primei instanțe și emite o altă decizie în partea casată; c) casează integral hotărîrea primei instanței și emite o nouă decizie. Prin urmare, alin.(2) al aceluiași articol stipulează că instanța de apel nu este în drept să trimită cauza spre rejudecare în instanța de fond. Decizia de apel se motivează în scris în termen de 30 de zile de la data pronunțării.

Considerații generale privind examinarea recursului împotriva încheierilor judecătorești.

Încheierile judecătorești supuse recursului. Conform prevederilor art.241 alin.(1),(2) Cod administrativ încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărîre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi. Încheierile primei instanțe și ale instanței de apel care nu se contestă separat cu recurs pot fi contestate odată cu fondul, dacă prezentul cod sau alte legi nu prevăd pentru încheierile judecătorești nici o cale de atac. Pentru contestarea cu recurs a încheierilor judecătorești se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva (art.241 alin.(3) Cod administrativ).

Depunerea recursului împotriva încheierii judecătorești. Recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul (art.242 Cod administrativ).

Deciziile instanței competente să soluționeze recursul împotriva încheierii judecătorești. Art.243 alin.(1) lit.a),b),c) Cod contravențional stabilește că examinînd recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: a) declară recursul inadmisibil; b) respinge recursul; c) anulează încheierea și adoptă o nouă încheiere.

Instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces (art.243 alin.(2) Cod administrativ).

Decizia prin care se soluționează recursul împotriva încheierii judecătorești se motivează în scris. După finalizarea procedurii de soluționare a recursului împotriva încheierii judecătorești, dosarul judiciar se transmite instanței competente în termen de 3 zile (art.243 alin.(3),(4) Cod administrativ).

Analiza statisticii judiciare cu privire la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Datele privind examinarea cauzelor de contencios administrativ în ordine de apel de către judecătorii Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți, sunt următoarele:

Judecători	Cauze parvenite	Cauze examinate	Fără modificări	Hotărîre nouă	Rejudecare	Apel inadmisibil	Apel restituit	Rest
A.Gheorghieș	45	41	19	14	1	6	1	4
A.Toderaș	96	72	28	21	1	14	8	24
E.Bejenaru	78	63	35	13	3	9	3	15
A.Corcenco	7	7	2	1	2		2	
D.Corolevschi	15	14	8	1	3		2	1
D.Stănilă	9	9	2	4	1		2	
I.Grosu	11	10	6	4				1
A.Garbuz	14	14	11	2			1	
A.Ciobanu	11	10	2	4	1	1	2	1
A.Procopciuc	13	13	4	4		2	3	
E.Grumeza	15	14	7	4	1	1	1	1
N.Chircu	13	12	5	6		1		1
TOTAL	327	279	129	78	13	34	25	48

Examinarea cauzelor de contencios administrativ de către Judecătorii din circumscripția Curții de Apel Bălți, pentru perioada anului 2019:

Instanța de judecată	Cauze parvenite	Cauze examinate	Fără modificări	Hotărîre nouă	Rejudecare	Apel inadmisibil	Apel restituit	Rest
Judecătoria Soroca, <u>sediul Central</u>	37	26	10	7	1	4	4	11
Judecătoria Soroca, <u>sediul Florești</u>	10	9	4	3		1	1	1
Judecătoria Drochia, <u>sediul Central</u>	46	35	12	9		9	5	11
Judecătoria Drochia, <u>sediul Glodeni</u>	8	7	5	2				1

Judecătoria Drochia, sediul Rîscani	23	23	10	8	3		2	
Judecătoria Bălți, sediul Central	152	135	62	37	7	18	11	17
Judecătoria Bălți, sediul Sîngerei	7	6		2	2		2	1
Judecătoria Bălți, sediul Fălești	7	6	4	1		1		1
Judecătoria Edineț, sediul Central	17	13	9	3		1		4
Judecătoria Edineț, sediul Ocnita	7	6	3	3				1
Judecătoria Edineț, sediul Briceni	4	4	2	2				
Judecătoria Edineț, sediul Donduseni	3	3	2	1				
Judecătoria Chișinău, sediul Rîscani	6	6	6					
TOTAL	327	279	129	78	13	34	25	48

Datele privind examinarea cauzelor de contencios administrativ în ordine de recurs de către judecătorii Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți, sunt următoarele:

Judecători	Cauze parvenite	Cauze examinate	Fără modificări	Hotărîre nouă	Rejudecare	Recurs inadmisibil	Recurs restituit	Rest
A.Gheorghieș	15	15	6	4	3	2		
A.Toderaș	32	31	19	2	4	2	4	1
E.Bejenaru	33	25	6	8	5	6		8
A.Corcenco	2	2	1		1			
D.Corolevschi	2	2	1		1			
D.Stănilă	1	1		1				
I.Grosu	1	1			1			
A.Garbuz	1	1			1			
A.Ciobanu	1	1					1	

A.Procopciuc	4	4		2	2			
E.Grumeza	4	4	1	2			1	
N.Chircu	1	1			1			
TOTAL	97	88	34	19	19	10	6	9

Examinarea cauzelor de contencios administrativ de către Judecătorii din circumscripția Curții de Apel Bălți, pentru perioada anului 2019:

Instanța de judecată	Cauze parvenite	Cauze examinate	Fără modificări	Hotărâre nouă	Rejudecare	Recurs inadmisibil	Apel restituit	Rest
Judecătoria Soroca, <u>sediul Central</u>	9	9	3	3	3			
Judecătoria Soroca, <u>sediul Floresti</u>	1	1			1			
Judecătoria Drochia, <u>sediul Central</u>	5	5	1	2	1	1		
Judecătoria Drochia, <u>sediul Rîșcani</u>	6	6	3	2	1			
Judecătoria Bălți, <u>sediul Central</u>	54	48	18	6	12	7	5	6
Judecătoria Bălți, <u>sediul Sîngerei</u>	3	3	3					
Judecătoria Edineț, <u>sediul Central</u>	13	10	4	3	1	1	1	3
Judecătoria Edineț, <u>sediul Ocnita</u>	1	1		1				
Judecătoria Edineț, <u>sediul Briceni</u>	2	2	1	1				
Judecătoria Edineț, <u>sediul Donduseni</u>	2	2		1		1		
Judecătoria Chișinău, <u>sediul Rîșcani</u>	1	1	1					
TOTAL	97	88	34	19	19	10	6	9

Examinarea cauzelor de contencios administrativ în revizuire de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți, pentru perioada anului 2019:

Instanța de judecată	Cauze parvenite	Cauze examinate	Respinsă	Admisă	Judecător Raportor CAB
Judecătoria Bălți, <u>sediul Central</u>	1	1	1		A.Toderas
Judecătoria Edineț, <u>sediul Briceni</u>	1	1		1	A.Ciobanu

PRACTICA JUDICIARĂ.

Ca urmare a studierii și analizei deciziilor adoptate și pronunțate de către Colegiile Civile și de Contencios Administrativ ale Curții de Apel Bălți, pe cauzele de contencios administrativ s-a concluzionat că hotărârile primelor instanțe au fost casate, din următoarele motive:

1) La examinarea cauzelor în contenciosul administrativ s-a constatat netemeinicia hotărârilor primelor instanțe în latura: aplicării și interpretării eronate a normele de drept material, nestabilirii de către instanțele de fond a tuturor circumstanțele cauzei care au importantă pentru soluționarea justă a pricinii și constatarea eronată a circumstanțele speței, analizei superficiale a probele cauzei, aspecte care au viciat legalitatea hotărârilor instanțelor de fond cu determinarea casării lor parțiale sau integrale de către instanța de apel și pronunțarea unor noi decizii pe caz .

Spre exemplificarea motivelor menționate este reținută decizia Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți din 12.11.2019 prin care în ședință publică s-a examinat cererea de apel declarată de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii judecătoriei Bălți, sediul Central din 24.05.2019 prin care a fost admisă cererea de chemare în judecată înaintată de G.Gh. către Casa Națională de Asigurări Sociale, intervenient accesoriu Casa Teritorială de Asigurări Sociale F., cu privire la anularea deciziei privind stabilirea pensiei și obligarea emiterii unei noi decizii privind stabilirea pensiei cu includerea perioadei.

Astfel, s-a reținut că, la 19.03.2019 reclamantul G.Gh. a înaintat acțiune în ordinea contenciosului administrativ către Casa Națională de Asigurări Sociale privind anularea deciziei privind stabilirea pensiei pentru limita de vârstă nr.26/2017/666 din 24.02.2017 și obligarea emiterii decizie privind stabilirea pensiei pentru limită de vârstă cu includerea și a perioadei de activitate în funcția de președinte a Comitetului sindical în colhozul „P.” din satul Sărata Veche, raionul Fălești (08.01.1988 - 31.12.1993). În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, la

18.03.1974 a început activitatea de muncă în colhozul pentru producerea vitelor mari cornute din satul Sărata Veche, raionul Fălești, în calitate de mecanic, unde a activat până la 07.05.1974, fiind încorporat în rândurile armatei sovietice. După satisfacerea serviciului militar obligatoriu, începând cu data de 12.05.1977 din nou a fost angajat și a activat la aceeași întreprindere menționată, în calitate de lucrător al brigăzii de irigare. Ulterior, începând cu 13.03.1978 până la 07.01.1982 a activat în diferite funcții ale întreprinderii respective, apoi pe motiv a reorganizării întreprinderii din denumirea de „Î. pentru p. c.”, în colhozul „P.”, cu sediul în satul Sărata Veche, raionul Fălești, unde de atunci până 08.01.1988 a activat la fel în calitate de brigadier a diferitor sectoare de activitate, agronom, agronom superior, timp în care a fost eliberat din serviciu în legătură cu alegerea sa, în funcția de președinte a Comitetului sindical în colhozul „P.” din satul Sărata Veche, raionul Fălești. A menționat că în funcția de președinte a Comitetului sindical în colhozul „P.” din satul Sărata Veche, raionul Fălești, a activat până la 31.12.1993, apoi de atunci până la 01.03.1997 a activat în calitate de brigadier al brigăzii de legume din colhozul „P.”, și ulterior „B.”. A indicat că în legătură cu atingerea vârstei de pensionare la finele lunii ianuarie anului 2017, s-a adresat la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Fălești cu cerere privind stabilirea pensiei pentru limita de vârstă. Prin Decizia nr.26/2017/666 CTAS Fălești din 24.02.2017 s-a calculat stagiul de cotizare incomplet realizat de 19,1 ani, din care în agricultură de 16 ani și 13 zile, fiindu-i calculată o pensie minimală în suma de 489,09 lei, pe motiv că nu a împlinit stagiul necesar de 20 ani.

Nefiind de acord cu Decizia CTAS Fălești din 24.02.2017, ținând cont de faptul că în stagiul calculat nu a fost inclusă perioada de timp cât a activat în funcția de președinte a Comitetului sindical în colhozul „P.” din satul Sărata Veche, raionul Fălești (08.01.1988 - 31.12.1993) în luna septembrie anul 2018 s-a adresat cu cerere în adresa CTAS prin care a solicitat de a-i include în stagiul de cotizare și perioada dată de timp și de a-i recalcula suma pensiei, însă prin răspunsul cu nr.G-2102/18 din 31.10.2018 i s-a refuzat în satisfacerea cerințelor, comunicându-i totodată faptul că pentru a include în stagiul de cotizare perioada de la 08.01.1988 până la 31.12.1993, urmează de a fi prezentate la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Fălești, alte documente confirmative (certificatul cu privire la salariu eliberat în baza documentelor de arhivă, cărților de salariu, etc.). Ulterior, la 28.01.2019 ținând cont de sugestiile angajaților CNAS, după ce a primit de la Primăria comunei Sărata Veche, raionul Fălești, care deține arhiva fostului colhoz și a fostei gospodării agricole, certificatul cu nr.10 din 15.01.2019 în care este inclus și perioada de activitate a reclamantului (1988 - 1993), în calitate de președinte al Comitetului sindical cu indicarea salariului calculat și primit, la care a mai anexat în copie carnetul de muncă a fostei contabile a Comitetului sindical Colhozul „P.” din satul Sărata Veche, raionul Fălești, C.V. prin care se confirmă faptul că reclamantul G.Gh. a angajat-o în acea funcție la 27.03.1991, unde din nou s-a adresat cu cerere repetată către CNAS, prin care a solicitat anularea Deciziei din 24.02.2017, cu includerea în stagiul de cotizare și a perioadei de timp de la 08.01.1988 până la 31.12.1993.

Prin răspunsul cu nr.G-262/19 din 28.02.2019 eliberat de către CNAS, din nou i s-a refuzat în satisfacerea pretenției înaintate, recomandându-i să prezinte

documente doveditoare eliberate în baza documentelor de arhivă a organizațiilor social politice raionale. Faptul că reclamantul a activat în perioada sus indicată, se confirmă și prin copiile autentificate a titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren, repartizându-i cote de pământ în urma activității sale de muncă în colhozul „P.” și ulterior „B.” din satul Sărata Veche, raionul Fălești.

Prin încheierea Judecătorului Judecătorei Bălți, sediul Central din data de 03.05.2019, a fost atras în calitate de intervenient accesoriu CTAS Fălești.

Prin hotărârea Judecătorei Bălți, sediul Central din 26.05.2019 s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de G.Gh. și s-a hotărât: Anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Fălești nr.26/2017/666 din 24 februarie 2017 privind stabilirea pensiei lui G.Gh.; Obligarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Fălești să emită decizie privind stabilirea pensiei lui G.Gh. cu includerea în calculul pensiei a perioadei de activitate din 08 ianuarie 1988 până la 31 decembrie 1993.

La 06.06.2019, cu respectarea termenului de atac prevăzut de art.232 alin.(1) Codul administrativ potrivit căruia: apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic, Casa Națională de Asigurări Sociale a înaintat cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii judecătorei Bălți, sediul Central din 26.05.2019, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă.

La 15.07.2019 a fost depusă cererea de apel motivată. În susținerea apelului Casa Națională de Asigurări Sociale a invocat că hotărârea contestată este ilegală și neîntemeiată, deoarece instanța de judecată nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, a aplicat eronat normele de drept material. Astfel, potrivit documentelor din dosarul de pensionare, începând cu data de 08.01.2017, intimatul G.Gh., a fost beneficiar de pensie parțială pentru limită de vârstă pentru un stagiul de cotizare incomplet de 19,1 ani, stabilită de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Fălești. Pentru o pensie integrală la momentul stabilirii fiind necesar un stagiul total de 33 ani. Pensia a fost calculată pe baza coeficientului individual al salariului- 1.64625, determinat pentru o perioadă mai favorabilă de 60 luni consecutive din ultimii 15 ani de muncă până la 01.01.1999 și pentru perioada de activitate de după 31.01.1999 din venitul mediu lunar asigurat de - 89,49 lei proporțional stagiului de cotizare confirmat de 19.1 ani, cuantumului căreia constituie după indexare de la 31.04.2018 - 633.48 lei lunar. În calcul pensiei nu a fost inclusă perioada de activitate - 08.01.1988- 31.12.1993, din cadrul Comitetului sindical în colhozul „P.”, s.Sarata Veche, r-nul Fălești, deoarece extrasele din ordinele de primire-eliberare nu au fost prezentate și înscrierile respective în carnetul de muncă lipsesc. Aprecia critic poziția instanței de fond care în motivarea hotărârii emise, pct.37; 38, a menționat că stagiul de cotizare pretins se confirmă prin actele prezentate de intimat cât și declarațiile martorilor P.I., C.V. și B.B., ori în conturile personale prezentate nu se reflectă salariul intimatului și nici zilele lucrate, sumele date prezintă premiile la sfârșit de trimestru pentru fiecare membru de colhoz, respectiv actele prezentate nu pot fi luate în calcul la calcularea stagiului de cotizare, la fel și declarațiile martorilor enumerați le consideră formale și fără apreciere justă

dat fiind faptul nu pot fi probate. În drept și-a întemeiat cererea de apel în baza art.51 alin.(1-2) al Legii nr. 156- XIV din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, pct. 69, 70, 82 din Hotărârea Guvernului nr.165 din 21.03.2017 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de calculare a pensiilor și modul de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei.

În ședința de judecată în instanța de apel, reprezentantul apelantei Casa Națională de Asigurări Sociale, fiind legal citat, nu s-a prezentat. În instanța de apel intimatul G.Gh. a solicitat respingerea apelului ca neîntemeiat. Conformându-se prevederilor art.239 Codul administrativ Colegiul civil a considerat posibil examinarea cauzei în lipsa apelantului procedura citării căruia a fost respectată.

Analizând legalitatea hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de apelant, intimat și a materialelor din dosar, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți a considerat necesar de a admite apelul din următoarele considerente.

Completul a reținut că prezentul litigiu a fost înaintat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000.

Prin Legea nr.116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al R.M., care în conformitate cu art.257 alin.(1) Cod administrativ a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin.(2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10 februarie 2000.

În conformitate cu prevederile art.258 alin.(3) Cod administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Conform art.240 alin.(1) lit.c) Cod administrativ, examinând cererea de apel, instanța de apel adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral hotărârea primei instanței și emite o nouă decizie.

Potrivit art.219 alin.(1)-(4) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces. Instanța de judecată poate avea o discuție juridică cu participanții la proces sau poate da în scris indicații cu privire la situația de drept a cauzei examinate.

În cadrul dezbaterilor judiciare s-a constatat că, prin decizia CTAS Fălești nr.26/2017/666 din 24.02.2017 privind stabilirea pensiei pentru limită de vârstă s-a stabilit lui G.Gh. stagiul total în agricultură de 16 ani 0 luni 13 zile. Conform art.1 alin.(2) al Legii contenciosului administrativ nr.793 din 10 februarie 2000, orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Conform art.3 alin.(1) lit.a) al Legii contenciosului administrativ nr.793 din 10.02.2000, obiect al acțiunii în contenciosul administrativ îl constituie actele administrative, cu caracter normativ și individual, prin care este vătămat un drept recunoscut de lege al unei persoane, inclusiv al unui terț, emis de autoritățile publice și autoritățile asimilate acestora în sensul prezentei legi.

Nefiind de acord cu decizia CTAS Fălești nr.26/2017/666 din 24.02.2017 G. Gh. s-a adresat cu cerere către Casa Națională de Asigurări Sociale, care prin răspunsul nr.G-2102/18 din 31.10.2018 l-a informat pe G.Gh. că potrivit documentelor de pensionare s-a constatat că ultimul începând cu 08.01.2017 beneficiază de pensie parțială pentru limită de vârstă pentru un stagiul de cotizare incomplet realizat de numai 19,1 ani, iar pentru a include în stagiul de cotizare perioada 08.01.1988-31.12.1993 indicată de reclamant în adresare urmează a fi prezentate CTAS Fălești alte documente 5 confirmative -certificatul cu privire la salariu eliberat în baza documentelor de arhiva, cărților de salariu, etc. La 28 ianuarie 2019 G.Gh. a depus către Casa Națională de Asigurări Sociale cerere prin care a solicitat anularea deciziei nr.26/2017/666 din 24.02.2017 a CTAS Fălești și luarea în calcul în stagiul total de muncă și a perioadei de timp de la 08.01.1988 până la 31.12.1993 timp în care a activat în calitate de Președinte al Comitetului Sindical al Colhozului "P." Sărata Veche, r.Fălești. Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale s-a respins cererea prealabilă înaintată de G.Gh. din considerentul că certificatul de salariu eliberat de Primăria s.Sarata Veche nu poate servi drept dovadă a stagiului de cotizare, deoarece în urma controlului efectuat de către specialiștii CTAS Fălești s-a constatat că în conturile personale nu se confirmă salariul și nici zilele lucrate, iar pentru a include în stagiul de cotizare perioada de activitate a apelantului în calitate de Președinte al Comitetului Sindical urmează să prezinte documente doveditoare eliberate în baza documentelor de arhivă a organizațiilor social politice raionale.

Conform art.16 alin.(1) din Legea contenciosului administrativ nr.793 din 10 februarie 2000, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

Conform art.17 alin.(1) lit.a) din Legea contenciosului administrativ nr.793 din 10 februarie 2000, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau

recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la, data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia.

Nefiind de acord cu răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale la 19.03.2019 G.Gh. a înaintat acțiune în ordinea contenciosului administrativ către Casa Națională de Asigurări Sociale privind anularea deciziei privind stabilirea pensiei pentru limita de vârstă nr.26/2017/666 din 24.02.2017 și obligarea emiterii deciziei privind stabilirea pensiei pentru limită de vârstă cu includerea și a perioadei de activitate în funcția de președinte a Comitetului sindical în colhozul „P.” din satul Sărata Veche, raionul Fălești (08.01.1988 - 31.12.1993), care prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Central, din 24 mai 2019, a fost admisă.

Exprimându-și dezacordul cu hotărârea primei instanțe la 06 iunie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a înaintat cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii judecătoriei Bălți, sediul Central, din 24 mai 2019, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă. La 15 iulie 2019 a fost depusă cererea de apel motivată.

Pentru a se expune asupra litigiului, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți a reținut prevederile art.7 al Legii privind sistemul public de pensii, potrivit căruia dovada stagiului de cotizare se face pe baza datelor din contul personal, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public al asigurărilor sociale. Modul de confirmare a perioadelor necontributive asimilate, prevăzute la art.5 alin.(2), se stabilește de Guvern.

Potrivit pct.11, 20-22, 31-32 al Regulamentului cu privire la modul de calculare și confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei aprobat prin Hotărârea Guvernului 417/03.05.2000 (în vigoare la data emiterii deciziei CTAS Fălești privind stabilirea pensiei lui G.Gh.) stagiul de cotizare se exprimă în ani și se calculează prin însumarea lunilor pentru care s-au plătit contribuții în mărimile stabilite (art.19, alin.(1), art.21 din Legea privind sistemul public al asigurărilor sociale) și împărțirea acestor sume la 12. Rezultatul obținut se rotunjește pînă la o unitate după virgulă. Stagiul de cotizare se stabilește în baza documentelor eliberate de la locul de muncă, serviciu, studii sau altei activități, care se includ în stagiul de cotizare, sau a documentelor eliberate de organizațiile ierarhic superioare, precum și de instituțiile de arhivă. Stagiul de cotizare, realizat înainte de intrarea în vigoare a Legii privind pensiile și pînă la introducerea evidenței individuale de asigurări sociale, se confirmă prin carnetul de muncă sau pe baza altor documente, eliberate în modul stabilit. După introducerea evidenței individuale de asigurări sociale stagiul de cotizare se determină în baza datelor din codul personal, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public de asigurări sociale. Actul de bază care confirmă stagiul de cotizare, prevăzut la pct.21 alineatul întâi, este carnetul de muncă. În lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înscriri incorecte și imprecise sau în care lipsesc înscrisurile respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adevărurile, extrasele din ordine, conturile

personale, statele de salarii, legitimații, referințe, contractele și acordurile de muncă în scris avînd note referitoare la realizarea acestora, foile matricole și listele-formular, carnetele de membru al artelurilor cooperatiste de producție și alte documente ce conțin informații referitoare la perioada de muncă. Documentele prezentate pentru confirmarea stagiului de cotizare trebuie să fie adevărate prin semnătura conducătorilor și ștampila întreprinderii, organizației (secțiilor de cadre). Înscrierile în carnetul de muncă trebuie să fie executate în conformitate cu cerințele Instrucțiunii privind modul de întocmire și evidență a carnetelor de muncă la întreprinderi și organizații, în vigoare la momentul completării carnetului de muncă. În cazul în care înscrierile în documentele de muncă conțin devieri de la regulile stabilite, chestiunea privind posibilitatea utilizării lor în calitate de dovezi ale stagiului de cotizare este soluționată de organele teritoriale de asigurări sociale. Pentru confirmarea stagiului de cotizare se iau în considerare numai datele referitoare la perioadele de lucru incluse în carnetele de muncă în baza documentelor. În adevărințele ce confirmă perioadele de muncă trebuie să se menționeze, de asemenea, în temeiul căror documente au fost eliberate.

Raportând prevederile legale și normative sus-citate la materialele cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți a reținut că, reclamantul/intimat G.Gh. a prezentat copia carnetului de muncă eliberat pe numele acestuia cu seria JIT nr.xxxxxx, în care unica mențiune în anul 1988 este datată cu 08.01.1988 și a prezentat informația privind eliberarea de la serviciu în legătură cu transferul într-o funcție electivă - pag.10-11, ulterior pe pag.12-13 a carnetului de muncă este inscripția datată cu 08.02.1994 prin care se confirmă că Firma agricolă "B." l-a primit la lucru în calitate de brigadier la brigada de legume.

Astfel, s-a constatat cu certitudine că în carnetul de muncă a reclamantului/intimat a lipsit careva date referitoare la ocuparea de către acesta a funcției de Președinte a Comitetului sindical al colhozului "P." din s.Sărata Veche, r.Fălești în perioada 08.01.1988 - 31.12.1993, în situația respectivă intimatul urma să prezinte organului teritorial de asigurări sociale adevărințe, extrase din ordine, conturi personale, statele de salarii, legitimații, referințe, contractele și acordurile de muncă în scris avînd note referitoare la realizarea acestora, foile matricole și listele-formular și alte documente ce conțin informații referitoare la perioada respectivă de muncă.

În scopul prezentării certificatului de salariu G.Gh. s-a adresat către Serviciul Arhivă Raional Fălești, Arhiva Națională a RM și Confederația Națională a Sindicatelor din RM care l-au informat despre imposibilitatea prezentării actului solicitat din considerentul că Firma Agricolă "B." nu a transmis documentele, cărțile de salariu instituțiilor respective.

Totodată, intimatul a prezentat certificatul nr.10 din 15.01.2019 întocmit de Primăria Sarata-Veche, r.Fălești potrivit căruia lui G.Gh. i s-a achitat în anul 1988 pentru lunile ianuarie, aprilie, mai, iunie, iulie și octombrie suma de 2415,63, în aprilie 1989 suma de 1993, în aprilie 1990 suma de 2594,00, în martie 1991 suma de 3330,00, în ianuarie 1992 suma de 10143,00 și ianuarie 1993 suma de 66323,00. Analizând certificatul nominalizat instanța de apel a constatat că în acesta nu este

indicat de către care întreprindere/organizație s-au achitat respectivele plăți salariale, ce funcție îndeplinea G.Gh., totodată din înscrisul respectiv nu se poate stabili cu certitudine perioada de activitate în ani, luni și zile, or, intimatul a solicitat obligarea apelantului de a include în stagiul de cotizare perioada de la 08.01.1988 până la 31.12.1993. Din considerentul invocat certificatul nr.10 din 15.01.2019 întocmit de Primăria Sarata-Veche, r.Fălești nu a putut servi ca temei de a include în stagiul de cotizare perioada 08.01.1988 - 31.12.1993.

Tot aici instanța a reținut și descifrarea salariului dlui G.Gh. eliberat de contabilul șef a Primăriei com.Sărata Veche în care este indicat salariu pentru luna aprilie 1988 -313,50, pentru luna mai 1988 -104,50, pentru luna aprilie 1989 – 301,00, pentru luna aprilie 1990 -405,00 lei, în luna octombrie 1988 intimatului i s-a achitat indemnizația de concediu 365,75, respectiv intimatului în perioada 1988-1993 i s-a achitat salariu în patru luni și într-o lună indemnizația de concediu, iar în lunile iunie-iulie 1988, iunie 1989, iulie și decembrie 1992 și martie, iulie și decembrie 1993 intimatului i s-au achitat premii în mărime de 400,00; 7,88; 51,50; 279,92; 73,00; 100,00; 1119,00 și 1,75, iar în decembrie 1991 și ianuarie 1993 i s-a achitat plata pentru stagiul în mărime de 363,00 și respectiv 4751,00, în același înscris fiind indicată achitarea intimatului a anumitor sume incluse la rubrica ”calcul total” în ianuarie 1988 - 934,00, în aprilie 1988 - 290,00, în februarie 1989 -3,45, în aprilie 1989 - 1592,00, în aprilie 1990 - 2189,00, în martie 1991 - 3330,00, în ianuarie 1992 - 10143,00, în februarie 1992 - 47,87, în ianuarie 1993 - 61572,00.

În scopul verificării documentelor care au servit drept bază pentru eliberarea certificatului de salariu nr.584 din 23.01.2017 dlui G.Gh., specialistul CTAS Fălești în prezența contabilului șef a Primăriei com.Sarata Veche a verificat conturile personale pentru perioada 1988-1994, astfel constatând că nu sunt stabilite zilele lucrate, nu sunt nici ordine de angajare și eliberare a lui G.Gh., însă au fost indicate anumite sume menționate în actul de descifrare a salariului eliberat de Primăria com.Sarata Veche indicat mai sus, sumele date reieșind din cererea de apel reprezintă premiile la sfârșit de trimestru pentru fiecare membru de colhoz, respectiv actele prezentate nu pot fi luate în calcul la calcularea stagiului de cotizare.

Cât privește copiile carnetelor de muncă a lui H.V. și S.M. în care G.Gh. a fost indicat ca Președinte al Comitetului sindical al Comitetului sindical al Colhozului ”P.”, în funcția respectiv semnând ordine de angajare și eliberare din funcții în cadrul Comitetului sindical, instanța de apel a conchis că acestea nu confirmă care este perioada concretă de activitate a intimatului în funcția respectivă, ci doar că la 27.03.1991 și 04.10.1993 acesta îndeplinea funcția de Președinte a Comitetului sindical al Colhozului ”P.”. Mai mult ca atât în situația în care G.Gh. îndeplinea funcția de Președinte a Comitetului sindical al Colhozului ”P.” în obligația sa era să asigure prezența menționii despre faptul respectiv în propriul carnet de muncă.

Nu au putut fi reținute ca temei de includere în stagiul de cotizare a perioadei 08.01.1988 - 31.12.1993 nici declarațiile martorilor or, legiuitorul a prevăzut expres modalitate de confirmare a stagiului și anume se iau în considerare numai datele referitoare la perioadele de lucru incluse în carnetele de muncă în baza documentelor, iar în adevărurile ce confirmă perioadele de muncă trebuie să se menționeze, de

asemenea, în temeiul căror documente au fost eliberate. S-a respins și argumentul intimatului precum că faptul că ultimul a activat în perioada 08.01.1988 - 31.12.1993, se confirmă și prin copiile autentificate a titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren, repartizându-i cote de pământ în urma activității sale de muncă în colhozul „P.” și ulterior „B.” din satul Sărata Veche, raionul Fălești, or, titlurile au fost eliberate în anul 1999 iar în carnetul de muncă se confirmă activitatea intimatului în colhozul „P.”, și ulterior „B.” însă nu și în perioada 08.01.1988 - 31.12.1993.

Din considerentele enunțate, Colegiul civil și de contencios administrativ a concluzionat că apelul înaintat de Casa Națională de Asigurări Sociale este unul întemeiat, or, includerea perioadei de muncă în stagiul de cotizare urmează a avea la bază acte confirmatoare privind perioada concretă de activitate, astfel hotărârea judecătorei Bălți, sediul Central din 24.05.2019 urmînd a fi casată integral și cu emiterea unei noi decizii, de respingere a cererii de chemare în judecată înaintată de G.Gh. către Casa Națională de Asigurări Sociale, intervenient accesoriu Casa Teritorială de Asigurări Sociale Fălești, cu privire la anularea deciziei privind stabilirea pensiei și obligarea emiterii unei noi decizii privind stabilirea pensiei cu includerea perioadei.

2) Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a conchis asupra netemeinicii concluziei judiciare a instanței de fond într-u cât la examinarea litigiilor prima instanță a încălcat normele de drept procedural și anume s-a admis încălcarea competenței jurisdicționale, cât și soluționarea problemei drepturilor unor persoane neatrenate în proces, fapt ce a determinat instanța de apel de a admite apelul declarant pe caz, cu casarea integrală a hotărârii instanței de fond cu restituirea pricinii la rejudecare, într-un alt complet de judecată (remiterea cauzelor la rejudecare pînă la 01.04.2019) .

Drept exemplu în acest aspect poate fi menționată decizia Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți din 12.11.2019 prin care în ședință publică s-a examinat cererea de apel declarată de către T.P. împotriva hotărârii judecătorei Bălți, sediul Central din 20.06.2019 prin care a fost respinsă cererea de chemare în judecată înaintată de T.P. către Primăria mun.B, intervenient accesoriu C. mun.B., Primarul mun.B., U.I., O.A., O.A., privind obligarea emiterii și eliberării titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren.

Prin urmare, s-a reținut că, la 24.05.2019 reclamanta T.P. a înaintat acțiune în ordinea contenciosului administrativ către Primăria mun.B. privind obligarea administrației publice locale la emiterea și eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren. În motivarea acțiunii, a indicat reclamantul că, potrivit Certificatului din Registrul Bunurilor Imobile, reclamanta deține dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile cu numerele cadastrale xxxxxxx și xxxxxxx. Pe terenul cu nr.xxxxxx sunt amplasate două case: prima casă construită în 1957 îi aparține 4/5 din casă lui A.O., iar lui U.Iu. îi aparține 1/5 din aceasta, prin urmare reiese că, aceștia dețin împreună 5/5 din întreg, o cotă, suprafața casei fiind de 166.8 m.p. Susține reclamanta că, a construit o casă nouă în anul 1998 avînd decizia primăriei nr.15/13 din 19.12.1995 și a fost dată în exploatare la 16.03.2005 cu număr cadastral xxxxxx și xxxxx, suprafața casei fiind de 107 m.p. La data de 29.10.2009

prin decizia Consiliului mun.B. nr.9/22 s-a adus la cunoștință Organului Cadastral B.: se autorizează d-na T. P. de a forma bunul imobil prin separarea sectorului de teren de pe str.xxxxxxx, însă organul cadastral nu a îndeplinit decizia respectivă. Prin urmare, până la moment, în afară de dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile aflate în proprietatea reclamantei, aceasta nu deține dreptul de proprietate privată a loturilor de pământ de pe lângă casă. Administrația publică locală a ignorat decizia Consiliului mun.B. nr.9/22 din 29.10.2009, decizia Consiliului mun.B. nr.2/56 din 27.03.2014, precum și cererea cu privire la formarea bunului imobil depusă de toți locuitorii din str.xxxxx din mun.B. Deși reclamanta s-a adresat repetat către administrația publică locală cu cereri privind eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, prin răspunsurile Consiliului mun.B. această întrebare a fost amânată fără ca în final să fie soluționată problema respectivă. Aceste fapte sunt confirmate prin decizia Consiliului mun.B. nr.8/25 din 29.03.2018, decizia Consiliului mun.B. nr.11/43 din 26.07.2018, copia răspunsului de la Primăria mun.B. din 22.10.2018 cu nr.T-2193/23, și copia răspunsului Direcției Proprietate municipală și relații funciare nr.09-04/1075 din 08.12.2016. Prin urmare, la data de 23.04.2019, reclamanta s-a adresat către Primăria mun.B. cu o cerere prin care a solicitat eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren. Totuși până la moment reclamanta nu a primit nici un răspuns. Astfel, autoritatea publică locală a ignorat solicitările reclamantei, astfel încălcând prevederile legale ale legislației Republicii Moldova. În asemenea circumstanțe, reclamanta a considerat că doar instanța de judecată urma să oblige autoritatea publică locală de a emite și elibera titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele reclamantei, T.P. asupra terenului amplasat în mun.B, str.xxxxxxxx.

Prin încheierea din 27.05.2019, pe cauza respectivă, s-a atras în calitate de intervenienți accesorii Consiliul mun.B., Primarul mun.B., U.Iu., O. A., O.A. Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Central, din 20.06.2019 a fost respinsă cererea de chemare în judecată înaintată de T.P. către Primăria mun.B., intervenient accesoriu Consiliul mun.B., Primarul mun.B., U.Iu., O.A., O.A., privind obligarea emiterii și eliberării titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren.

La 20.06.2019, cu respectarea termenului de atac prevăzut de art.232 Cod administrativ T.P. a înaintat cerere de apel (denumită de către apelantă "recurs") împotriva hotărârii judecătorei Bălți, sediul Central, din 20.06.2019, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri privind admiterea integrală a acțiunii. La 22 octombrie 2019 a fost depusă cererea de apel suplimentară. În susținerea apelului s-a invocat că din ce considerente avocatul R.M. a scris că decizia din 29.10.2009 nr.9/22 este adresată Organului cadastral, este o greșeală, fiindcă apelanta are cererea de respingere de executare a lucrărilor cadastrale din 06.07.2017, unde scrie că terenul nu a fost atribuit în proprietatea privată de către administrația publică locală. Decizia din 29.10.2009 nr.9/22 este valabilă însă nu a fost executată. A considerat că instanța nu a studiat decizia respectivă și mai solicită o decizie a Primăriei mun.B., prin urmare fiind pe poziția că doar instanța poate obliga autoritatea publică locală de a emite și elibera titlu de autentificare a dreptului

deținătorului de teren pe numele apelantei. Afirma că în situația în care casa de locuit a apelantei este amplasată pe teren este clar că apelanta deja este înregistrată în calitate de proprietar al terenului. Se întrebă de ce Primăria mun.Bălți a înregistrat dreptul de proprietate prin Legea nr.98/11.05.2000, dacă a depus o cerere cu privire la examinarea privind formarea bunului prin divizare a sectorului de teren unde se autorizează decizia nr.9/22 din 29.10.2009, respectiv angajații primăriei urmează să aplice Legea, or prin scrisoarea din 25.09.2018 nr.36/01-06/824 ARFC a descris că e posibil acest lucru. Prin scrisoarea APP nr.03-04-370 din 01.02.2019 se efectuează în baza lucrărilor de formare a bunului imobil, așadar Primăria m.Bălți era obligată să-i dea în proprietate terenul pe care este amplasată casa apelantei.

La 16 octombrie 2019 intimatul Primăria mun.B., a depus referință asupra apelului declarând că într-adevăr după cum este descris și în hotărârea instanței de fond, reclamanta nu e în drept să primească titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren înainte de a fi înregistrată în calitate de proprietară a terenului. În pct.2.17 Subcapitolul II. Dreptul de proprietate al registrul bunurilor imobile, proprietar al întregului teren din litigiu în temeiul Legea 981/11.05.2000, e înregistrat mun.B. Tot în materialele cauzei e anexată o largă corespondență în privința aceluiași teren și concluzia este că dacă în răspunsul ARFC cu nr.36/01-06/824 din 25.09.2018 este descris că este posibil acest lucru apoi la adresarea Consiliului municipal B. către Guvernul Republicii Moldova cu nr.03-09/2970 din 03.12.2018, prin scrisoarea Agenției Proprietății Publice nr.03- 04-370 din 01.02.2019 , răspuns direct la cele două întrebări enumerate, nu a fost dat. A susținut că se va lămuri litigiul dat în temeiul Hotărârii Guvernului nr.80 din 11.02.2019 "Privind aprobarea Programului de stat pentru delimitarea bunurilor imobile, inclusiv a terenurilor proprietate publică, pentru anii 2019-2023.

În ședința de judecată apelanta T.P. a solicitat admiterea cererii de apel reiterând argumentele invocate în aceasta, suplimentar a menționat că a dat casa în exploatare în anul 2005, iar în anul 2009 a scris prima cerere la primărie pentru a primi titlul pe teren. Reprezentantul intimatului Primăria mun.B. și intervenienților accesorii Primarul mun.B. și Consiliul mun.B. – P.C. a solicitat respingerea cererii de apel și menținerea hotărârii primei instanțe. Reprezentantul intervenienților accesorii O.A., O.A. avocatul N.D. a solicitat respingerea apelului cu menținerea hotărârii primei instanțe or la acesta delimitare trebuie să participe toți coproprietarii imobilului. Intervenientul accesoriu U.Iu. în ședința de judecată nu s-a prezentat, nu a solicitat amânarea sau examinarea cauzei în lipsa sa. Conformându-se prevederilor art.239 Codul administrativ, instanța de apel a considerat posibilă examinarea cauzei în lipsa intervenientului accesoriu, procedura citării a căruia a fost respectată.

Subsumând punctul de vedere al participanților, normele procesuale și starea de fapt constatată în privința apelului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ a conchis că apelul este admisibil impunându-se soluția de admitere a apelului din alte temeuri decât cele invocate în apel.

La 19 iulie 2018, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Codul administrativ, act legislativ publicat în Monitorul Oficial al R.M. din 17 august 2018,

nr.309- 320. Potrivit art.257 alin.(1) Codul administrativ, actul legislativ a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

Potrivit art.219 alin.(1)-(4) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces. Instanța de judecată poate avea o discuție juridică cu participanții la proces sau poate da în scris indicații cu privire la situația de drept a cauzei examinate.

Conform art.195 Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171. Astfel, instanța de apel, stabilind starea de fapt și de drept, verificând în raport cu prevederile cadrului legal pertinent legalitatea hotărârii primei instanțe, a constatat că hotărârea primei instanțe urmează a fi casată integral.

Conform art.385 lit.d) Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept: să admită apelul, să caseze integral hotărârea primei instanțe și să trimită cauza spre rejudecare în primă instanță doar în cazul în care s-au încălcat temeiurile prevăzute la art.388 alin.(1) lit.d) și i). La solicitarea participanților la proces, instanța de apel poate trimite cauza spre rejudecare în prima instanță doar o singură dată, în cazul prevăzut la art.388 alin.(1) lit.b).

Potrivit art.388 alin.(1) lit.i) CPC, hotărârea primei instanțe urmează a fi casată, independent de argumentele cererii de apel, dacă cauza a fost examinată cu încălcarea competenței jurisdicționale. În ședința de judecată s-a constatat cu certitudine că la 24.05.2019 T.P. a înaintat acțiune în ordinea contenciosului administrativ către Primăria mun.B. privind obligarea administrației publice locale la emiterea și eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren.

Prin încheierea Judecătorei Bălți, sediul central din 27.05.2019, pe cauza respectivă, s-a atras în calitate de intervenienți accesorii Consiliul mun.B., Primarul mun.B., U.Iu., O.A., O.A.

Prin hotărârea Judecătorei Bălți, sediul Central din 20.06.2019 a fost respinsă cererea de chemare în judecată înaintată de T.P. către Primăria mun.B., intervenient accesoriu Consiliul mun.B., Primarul mun.B., U.Iu., O.A., O.A., privind obligarea emiterii și eliberării titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 20.06.2019, T.P. a înaintat cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri privind admiterea integrală a acțiunii. La 22.10.2019 a fost depusă cererea de apel suplimentară.

Analizând materialele cauzei în raport cu argumentele părților, instanța de apel a considerat că la examinarea litigiului prima instanță a încălcat normele de drept procedural și anume s-a admis încălcarea competenței jurisdicționale, fapt ce s-a impus rejudecare cauzei. În acest sens, se menționează că în conformitate cu art.32 alin.(1) CPC, nimeni nu poate fi lipsit, fără consimțământul său, de dreptul la judecarea cauzei sale de către o instanță sau de judecătorii în a căror competență pricina respectivă este dată prin lege, cu excepția cazurilor expres stabilite de prezentul cod. În conformitate cu art.33¹ CPC, judecătorii examinează și soluționează în fond toate pricinile civile, dacă legea nu prevede altfel.

La caz, Colegiul a menționat că T.P. a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei mun.B., obiectul acțiunii constituind obligarea autorității publice locale de a emite și elibera titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele P.T. asupra terenului amplasat în mun.B., str.xxxxxxxxxx.

Conform art.2 alin.(1), (3) lit.a) Codul administrativ, prevederile prezentului cod determină statutul juridic al participanților la raporturile administrative, atribuțiile autorităților publice administrative și ale instanțelor de judecată competente pentru examinarea litigiilor de contencios administrativ, drepturile și obligațiile participanților în procedura administrativă și cea de contencios administrativ. Prevederile prezentului cod nu se aplică raporturilor juridice de drept privat la care participă autoritățile publice. Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți a reținut că prima instanță, constatând că cerințele cad sub incidența Codului administrativ, a ignorat prevederile legale ce stabilesc obiectul acțiunii în procedura contenciosul administrativ.

Potrivit art.20 Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Prima instanță s-a pronunțat în favoarea respingerii acțiunii ca neîntemeiată, în ordinea contenciosului administrativ, fără a lua în considerație că obiectul speței date are la bază raporturi juridice de drept privat la care participă autoritatea publică, or, terenul la care pretinde apelanta/reclamantă aparține cu drept de proprietate privată municipiului B. fapt confirmat de extrasul din Registrul bunurilor imobile nr.0300205474 eliberat la 25.04.2018. În contextul normelor enunțate, se distinge că solicitarea înaintată spre examinare: eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, ține de competența instanței de drept comun, instanța urmând a identifica legea aplicabilă speței.

Din considerentele menționate și având în vedere că eroarea judiciară în cauză nu poate fi corectată de către instanța de apel, Colegiul civil a ajuns la concluzia de a admite apelul din alte temeiuri decât cele invocate, a casa integral hotărârea primei instanțe și a remite pricina spre rejudecare în primă instanță, în alt complet de judecată, în procedură contencioasă. Asupra argumentelor din apel și referință instanța de apel nu se va expune deoarece acestea țin de fondul cauzei.

3) Prin analiza deciziilor emise de către Colegiile Civile și de Contencios Administrativ ale Curții de Apel Bălți în cauzele de contencios administrativ în ordine de recurs, instanța de recurs a conchis asupra netemeinicii soluției primei instanțe privind respingerea cererilor de chemare în judecată ca inadmisibile, din motive că: cererea de chemare în judecată nu corespundea cerințelor prevăzute la art.211 alin.(1) și (2) și art.212 alin.(1) Cod administrativ și reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată; nu a fost respectată pe caz procedura prealabilă; acțiunea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens, fapt ce a determinat casarea încheierilor contestate, cu restituirea cauzelor în prima instanță.

Astfel, **drept exemplu** în contextul celor menționate mai sus este reținută decizia Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți din 12.12.2019 prin care s-a decis: anularea încheierii Judecătorei Soroca, sediul Central din 16.09.2019 prin care s-a declarat inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ înaintată de SRL "C.", reprezentat de avocatul P.V., împotriva Consiliului local Florești privind anularea deciziei Consiliului orașenesc Florești nr. 02/10 din 03.04.2019, cu remiterea cauzei în aceeași instanță.

Prin urmare, instanța de recurs adoptând soluția în cauză a reținut că: la 29.07.2019, SRL "C.", prin intermediul avocatului P.V., a înaintat acțiune în contencios administrativ împotriva Consiliului local Florești privind anularea deciziei Consiliului orașenesc Florești nr. 02/10 din 03.04.2019. În motivarea acțiunii a indicat că SRL "C.", a înaintat un demers către Primăria or.Florești, prin care a solicitat autorizație pentru efectuarea unor lucrări de demolare. La 22 noiembrie 2018, Primarul orașului Florești, a emis autorizația de desființare nr. 2 prin care s-a autorizat executarea lucrărilor de demolare pe terenul situat în or.Florești, str.xxxxx, nr.xxx, numărul fișei cadastrale - xxxxxxxx. După ce au fost executate parțial lucrările de demolare autorizate, la 02 mai 2019, prin cererea nr. 215, SRL "C." a solicitat Primăriei or. Florești eliberarea unei autorizații de construcție tot pe terenul pentru care a fost solicitată autorizația de demolare.

Prin răspunsul din 13 mai 2019, înregistrat cu nr. 299, Primăria or.Florești a comunicat că prin decizia nr. 02/10 din 03 aprilie 2019 emisă de către Consiliului orașenesc Florești, primarului orașului i s-a interzis să elibereze careva acte pe acest teren și respectiv prin dispoziția primarului nr. 82-A din 25 aprilie 2019 a fost anulată și autorizația de desființare nr.02 din 22 noiembrie 2018. Suplimentar, prin prescripția nr.411 din 09 iunie 2019, primăria orașului Florești i-a avertizat despre încetarea construcțiilor pe terenul situat în or. Florești, str.xxxxx, nr.xxxx, numărul fișei cadastrale xxxxxxx. A susținut că decizia Consiliului orașenesc Florești nr. 02/10 din 03 aprilie 2019, dispoziția nr. 82-A din 25 aprilie 2019 și a prescripției nr. 411 din 09 iunie 2019 emise de către primarul or.Florești V.C. urmează a fi anulate integral ca fiind ilegale și/sau nule. A considerat că primarul V.C., la emiterea actelor administrative a încălcat grav și art.118, alin. (1) și (2) Cod administrativ. În drept și-a întemeiat acțiunea în baza art.art. 9 alin.(2), 10 alin.(1), 31 Codul administrativ, art. 21 alin. (1) din Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcție nr.163 din 09.07.2010.

Prin încheierea Judecătorei Soroca, sediul Central din 30.08.2019 s-a stabilit reclamantului termen pentru înlăturarea neajunsurilor la depunerea cererii de chemare în judecată și anume prezentarea copiei actului administrativ contestat în termen de 7 zile din momentul recepționării copiei de pe încheiere.

La 06.09.2019 avocatul V.P. în interesele SRL "C." a depus cerere prin care a anexat repetat copia certificată a răspunsului primarului C.V. nr.299 din 13.05.2019 menționând că din acest răspuns se deduce că există și o decizie a Consiliului or.Florești, nr.02/10 din 03.04.2019, însă decizia respectivă nu a fost comunicată reclamantului și nici nu a fost remisă reclamantului după depunerea cererii prealabile, nefiind publicată în Registrul de stat al actelor locale. Respectiv, solicitând instanței în temeiul art.216 alin.(1) lit.c) Codul administrativ să solicite de la pârât prezentarea actului administrativ contestat și a întregului dosar administrativ cu toate actele preparatorii ce au stat la emiterea deciziei.

Prin încheierea Judecătorei Soroca, sediul Central din 16.09.2019 s-a declarat inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ înaintată de SRL "C.", reprezentat de avocatul P.V., împotriva Consiliului local Florești privind anularea deciziei Consiliului orășenesc Florești nr. 02/10 din 03.04.2019 în temeiul art.207 alin.(2) lit.h) Codul administrativ.

La 25.09.2019, cu respectarea termenului de atac prevăzut de art.242 Codul administrativ, avocatul V.P. în interesele SRL "C." a declarat recurs împotriva încheierii menționate mai sus solicitând anularea acesteia. În motivarea recursului s-a invocat că judecătorul urma să țină cont de faptul că potrivit art.126 alin.(1) Cod administrativ, un act administrativ individual se comunică persoanei căreia îi este destinat sau ale cărei drepturi sînt atinse de acesta. Această prevedere se aplică și atunci cînd persoana ale cărei drepturi sînt atinse de actul administrativ nu a participat la procedura administrativă. Respectiv, SRL "C." în calitate de reclamant, a anexat acele acte care i-au fost comunicate, or, potrivit Codului administrativ este de obligația autorității publice de a proba dacă a fost sau nu respectată procedura de comunicare a actelor, care de fapt ține mai mult de examinarea cauzei în fond, despre ce și a explicat primei instanțe prin cererea nr. 6673 din 09.09.2019, or, pârâtul nu dă curs cererilor înaintate și nu a respectat procedura legală de comunicare a actelor administrative. A mai considerat că emiterea unei asemenea încheieri este incompatibilă cu art. 20 din Constituția Republicii Moldova și îngreudește accesul liber la justiție al reclamantului. Deși, legiutorul prin adoptarea Codului administrativ, a prevăzut un mecanism de apărare a drepturilor în cadrul procedurii administrative, în contradictoriu, instanța de judecată a interpretat și aplicat eronat normele procedurale, fapt ce încalcă dreptul de acces liber la justiție a recurentului. De asemenea, a solicitat instanței ca în temeiul art. 216 alin. (1), lit. c Cod administrativ, să solicite de la pârât prezentarea actului administrativ contestat și a întregului dosar administrativ cu toate actele preparatorii ce au stat la emiterea deciziei. Cu toate acestea, contrar prevederilor enunțate, judecătorul din motive necunoscute nu a dat curs cererii înaintate privind solicitarea de la pârât a probelor necesare examinării complete și soluționării juste a cauzei de contencios administrativ, or, această prevedere nu este

aplicabilă doar în privința reclamantului, ci se aplică și cu privire la alți participanți ai procesului.

La 16.10.2019 copia recursului a fost expediată în adresa intimatului, oferindu-i termen până la 08 noiembrie 2019 de a depune referință. În termenul acordat în adresa instanței de recurs referința asupra recursului nu a parvenit.

Analizând legalitatea și temeinicia încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate de părți și a materialelor din dosar, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți a reținut următoarele circumstanțe.

Conform art.242 Cod administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

În conformitate cu art.243 alin.(1) lit.(c), (2)-(3) Cod administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: anulează încheierea și adoptă o nouă încheiere. (2) Instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces. (3) Decizia prin care se soluționează recursul împotriva încheierii judecătorești se motivează în scris.

Conform materialelor cauzei s-a reținut că, la 29.07.2019, SRL "C.", prin intermediul avocatului P.V., a înaintat acțiune în contencios administrativ împotriva Consiliului local Florești privind anularea deciziei Consiliului orașenesc Florești nr. 02/10 din 03.04.2019.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Central din 30.08.2019 s-a stabilit reclamantului termen pentru înlăturarea neajunsurilor la depunerea cererii de chemare în judecată și anume prezentarea copiei actului administrativ contestat în termen de 7 zile din momentul recepționării copiei de pe încheiere.

La 06.09.2019 avocatul V.P. în interesele SRL "C." a depus cerere prin care a anexat repetat copia certificată a răspunsului primarului C.V. nr.299 din 13.05.2019 menționând că din acest răspuns se deduce că există și o decizie a Consiliului or.Florești, nr.02/10 din 03.04.2019, însă decizia respectivă nu a fost comunicată reclamantului și nici nu a fost remisă reclamantului după depunerea cererii prealabilă, nefiind publicată în Registrul de stat al actelor locale. Respectiv a solicitat instanței în temeiul art.216 alin.(1) lit.c) Codul administrativ să solicite de la pârât prezentarea actului administrativ contestat și a întregului dosar administrativ cu toate actele preparatorii ce au stat la emiterea deciziei.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Central din 16.09.2019 s-a declarat inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ înaintată de SRL "C.", reprezentat de avocatul P.V., împotriva Consiliului local Florești privind anularea deciziei Consiliului orașenesc Florești nr. 02/10 din 03.04.2019 în temeiul art.207 alin.(2) lit.h) Codul administrativ.

Nefiind de acord cu încheierea primei instanțe, la 25.09.2019 avocatul V.P. în interesele SRL ”C.” a declarat recurs împotriva încheierii menționate mai sus solicitând anularea acesteia.

Pentru a se expune asupra argumentelor invocate în cererea de recurs Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți a reținut că prima instanța a conchis de a declara inadmisibilă acțiunea în temeiul art.207 alin.(2) lit.h) Codul administrativ din considerentul că cererea de chemare în judecată nu corespunde cerințelor prevăzute la art.212 alin.(1) Codul administrativ și reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit.

Conform art.212 alin.(1) Codul administrativ, la cererea de chemare în judecată se anexează: a) copia actului administrativ contestat și copia deciziei cu privire la cererea prealabilă, dacă legea prevede o astfel de procedură; b) copia actului de identitate al reclamantului persoană fizică sau extrasul din Registrul de stat al persoanelor juridice, dacă reclamantul este persoană juridică; c) documentul care confirmă împuternicirile reprezentantului legal sau împuternicit; d) copii de pe cererea de chemare în judecată și de pe toate înscrisurile anexate, într-un număr egal cu numărul de participanți la proces.

Potrivit art.207 alin.(2) lit.h) Codul administrativ, acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când cererea de chemare în judecată nu corespunde cerințelor prevăzute la art.211 alin.(1) și (2) și art.212 alin.(1) și reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată. Colegiul civil a reținut că reclamantul recepționând încheierea primei instanțe prin care a fost notificat privind necesitatea conformării acțiunii art.212 Codul administrativ, a informat instanța despre imposibilitatea prezentării actului administrativ contestat, deoarece acesta nu a fost expediat în adresa reclamantului și nici nu este publicat pe site-ul Registrul public al actelor locale respectiv a solicitat ca instanța să oblige autoritatea ce l-a emis – Consiliul local Florești, care deține calitatea de pârât în cauza dată, să prezinte actul administrativ contestat.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți analizând materialele cauzei a constatat că la materialele cauzei lipsește o careva probă ce ar demonstra expedierea actului administrativ contestat în adresa reclamantului, mai mult ca atât acesta afirmă că actul nu i-a fost expediat, despre existența acestuia aflând doar din răspunsul intimatului, la care nu era anexat actul administrativ respectiv. Aici Colegiul Civil a reținut prevederile art.126 alin.(1) Codul administrativ, potrivit căruia un act administrativ individual se comunică persoanei căreia îi este destinat sau ale cărei drepturi sînt atinse de acesta. Această prevedere se aplică și atunci când persoana ale cărei drepturi sînt atinse de actul administrativ nu a participat la procedura administrativă.

Potrivit art.128 CA, Comunicarea se consideră că a avut loc dacă actul administrativ individual a ajuns la persoana căreia urma să-i fie comunicat. Pentru valabilitatea comunicării este suficient ca la persoana în cauză să ajungă partea dispozitivă a actului administrativ. Un act administrativ individual se consideră a fi

ajuns dacă a nimerit în sfera persoanei căreia urma să-i fie comunicat, astfel încât în circumstanțe normale ea are posibilitate să afle despre el.

În aceeași ordine de idei instanța de recurs a menționat și faptul că reclamantul/recurent la încheierea instanței prin care i se solicită prezentarea actului administrativ contestat a depus cerere privind obligarea pârâtului să prezinte actul administrativ contestat și întregul dosar administrativ cu toate actele preparatorii ce au stat la emiterea deciziei, or, potrivit art.216 alin.(1) lit.c) Codul administrativ, pentru pregătirea dezbaterilor judiciare, judecătorul sau, în cazul instanței colegiale, judecătorul raportor efectuează următoarele acțiuni solicită, la cerere sau din oficiu, probele necesare examinării complete și soluționării juste a cauzei de contencios administrativ printr-o încheiere în care este stabilit termenul-limită de prezentare a acestora.

În contextul celor invocate mai sus, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți a conchis că argumentele expuse în recursul declarat de avocatul V.P. în interesele SRL "C." sunt întemeiate astfel încheierea Judecătorei Soroca, sediul Central din 16.09.2019 prin care s-a declarat inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ înaintată de SRL "C.", reprezentat de avocatul P.V., împotriva Consiliului local Florești privind anularea deciziei Consiliului orașenesc Florești nr. 02/10 din 03.04.2019 urmînd a fi anulată cu restituirea cauzei în prima instanță.

Concluzii:

În cadrul procesului de reformare și democratizare a Republicii Moldova, sub influența opiniei publice mondiale și sub presiunea forțelor democratice interne, s-a impus cu consecvență reglementarea juridică a răspunderii statului (administrației) pentru erorile, abuzurile și pagubele aduse particularului prin actele ilegale ale autorităților publice și ale funcționarilor acestora.

Un rol major în acest context l-a avut aderarea și ratificarea de către Republica Moldova a instrumentelor internaționale și regionale de protecție a drepturilor și libertăților omului, care au stat la baza democratizării relațiilor dintre stat și cetățeni. Drept rezultat, la nivel constituțional și legislativ, s-a conturat un cadru juridic adecvat de soluționare a litigiilor dintre administrație și cei administrați născute din acte de putere publică.

O primă formulare clară a principiului responsabilității administrației în fața particularului a fost consacrată în art. 53 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova în următoarea formulă: „persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei”. Prin esență, acesta este temeiul constituțional al contestării actelor autorităților publice și a răspunderii acestora pentru vătămările aduse prin nesocotirea sau încălcarea drepturilor și libertăților legitime ale persoanei.

Acest drept este garantat prin instituirea unui control judecătoresc asupra actelor administrative, dar și a răspunderii patrimoniale a statului pentru vătămările aduse

persoanelor prin fapte ilegale sau erori ale funcționarilor publici. Dreptul menționat, după cum susțin unii cercetători, este o garanție constituțională de asigurare a celorlalte drepturi și libertăți constituționale, un suport juridic pentru exercitarea diverselor forme de control asupra activității autorităților publice.

În pofida faptului că adoptarea Legii contenciosului administrativ a constituit un succes incontestabil al procesului de democratizare a Republicii Moldova, prin care s-a instituit justiția administrativă (instituție ce are menirea să asigure legalitatea în administrația publică), totuși nu s-a reușit cristalizarea unei proceduri distincte (cu principii proprii) a acesteia care să o guverneze și să-i asigure eficiența, or, nu s-a asigurat un minimum de legalitate în contracararea abuzurilor din administrația publică.

În anul 2019, situația în materia dată s-a schimbat, întrucât în luna aprilie a intrat în vigoare primul Cod administrativ al Republicii Moldova, care a adus o serie de inovații în domeniul justiției administrative, nou concept al contenciosului administrativ în Republica Moldova, bazat pe practica jurisdicției europene și armonizat cu cadrul juridic european.

Se conchide că, Codul Administrativ are o importanță deosebită pentru construcția statului de drept în țara noastră, punând la dispoziția oricărei persoane un instrument eficace împotriva abuzurilor autorităților administrative, mijloace de restabilire a legalității încălcate, de repunere în drepturi a celor vătămați prin actele administrative ilegale, de sancționare a celor care folosesc abuziv competența pe care o au în legătură cu emiterea actelor administrative. Prin esența sa, contenciosul administrativ are un impact continuu asupra autorităților publice, urmărind contracararea abuzurilor și exceselor de putere, ordonarea activității și asigurarea ordinii de drept.

Efectuând o analiză obiectivă și multiaspectuală asupra practicii judiciare cu privire la examinarea cauzelor de contencios administrativ din raza de activitate a Curții de Apel Bălți, în general se atestă respectarea normelor legale a Codului Administrativ a Republicii Moldova la emiterea hotărârilor pe caz de către primele instanțe, însă s-a mai constatat și cazuri privind netemeinicia hotărârilor primelor instanțe în latura: aplicării și interpretării eronate a normelor de drept materiale și procedural, nestabilirii de către instanțele de fond a tuturor circumstanțelor cauzei care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii și constatarea eronată a circumstanțelor speței, analizei superficiale a probei cauzei, aspecte care au viciat temeinicia hotărârilor instanțelor de fond cu determinarea casării lor integrale sau parțiale de către instanța de apel și pronunțarea unor noi decizii.

De asemenea instanța de recurs a conchis asupra netemeiniciei soluției primei instanțe privind respingerea cererilor de chemare în judecată ca inadmisibile, din motive că: cererea de chemare în judecată nu corespundea cerințelor prevăzute la art.211 alin.(1) și (2) și art.212 alin.(1) Cod administrativ și reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată; nu a fost respectată pe caz procedura prealabilă; acțiunea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens, fapt ce a determinat casarea încheierilor contestate, cu restituirea cauzelor în prima instanță.

Pe cale de consecințe, se reține că instanțele de fond urmează să examineze cauzele efectuând o vastă cercetare, multiaspectuală și obiectivă a circumstanțelor cauzei cu verificarea tuturor aspectelor de fapt și de drept ce au importanță pentru justa soluționare a cauzelor de contencios administrativ, pentru adoptarea și pronunțarea hotărârilor legale și motivate, în scopul efectuării unei justiții echitabile și imparțiale.

Pentru a întruni obiectivul diminuării erorilor judiciare asemenea celor sus menționate, care ar avea drept scop pronunțarea unor hotărâri judecătorești legale și întemeiate, și în scopul unei practici judiciare uniforme, având în vedere rezultatele generalizării în cauză;

SE PROPUNE:

A se discuta prezenta nota informativă în cadrul ședinței operative a Colegiilor Civile și de Contencios Administrativ ale Curții de Apel Bălți.

**Coordonator,
Judecător al Colegiului Civil și
de Contencios Administrativ
al Curții de Apel Bălți**

Eugeniu Bejenaru

**Executor, Specialist principal a
Direcției Sistemizare, Generalizare
a Practicii Judiciare și Relații cu publicul**

Mariana Alexei